

NIEUWSBRIEF december 2017

Voorwoord

Volgens onze statuten (uit 1989) behoort tot de taken van de Heemkundekring onder andere “het in brede kring belangstelling wekken voor eigen streek, volk en dialect” en “het bevorderen van de kennis van, en het aankweken van de liefde voor waardevolle en belangrijke overblijfselen uit vroeger tijden”. Tegenwoordig kun je dat samenvatten als “het bevorderen van de belangstelling voor het cultureel erfgoed van Oirschot”. Tot dat cultureel erfgoed behoren uiteraard de Sint-Petrusbasiliek en de Latijnse school, maar ook de legende en de kapel van de Heilige Eik.

Pastoor Petrus Vladeraccus speelde in het begin van de zeventiende eeuw bij alle drie een belangrijke rol. Op 6 januari is het precies 400 jaar geleden dat hij overleed, en bij die gelegenheid organiseert onze Heemkundekring in het Hof van Solms een symposium, zeg maar een aangeklede lezing. Niet één maar drie sprekers, toneel en muziek, bedoeld om meer bekendheid te geven aan Vladeraccus.

Als lid van de heemkundekring steunt u onze doelstellingen, én hebt u ook de gelegenheid om deelgenoot te zijn van de dingen die wij organiseren. U bent dan ook van harte uitgenodigd op 6 januari. U kunt zich aanmelden voor het symposium bij het secretariaat: secretariaat@deheerlijkheidoirschot.nl

Anton Neggers
Voorzitter

Als penningmeester, tot besluit...

Toen ik in 2003, na 25 jaar als schrijver afscheid had genomen van de gilde-overheid Van Sint Joris, stond Clari van Esch-van Hout al vrij snel op de stoep om mijn belangstelling te peilen voor het penningmeesterschap van onze Heemkundekring. Dat leek me wel een interessante nieuwe uitdaging. En zo is het gekomen.

Er was werk aan de winkel. De contributie werd nog niet geïncasseerd, er moest een website komen en er leefde een grote wens om een heemkamer te bezitten. Samen met Jack Klaassen togen we op een mooie zomerdag naar ons oude raadhuis, waar toen nog het Woningbedrijf was gevestigd. Snel kwamen we tot overeenstemming en konden we een heemkamer in Sint Jorishof inrichten. De maanduur werd voor ons de jaarhuur en hoe de toerekening van de energiekosten werd bepaald snap ik nu nog niet.

In 2008 nam Jack afscheid als voorzitter en nam Arthur de Vries de leiding van onze vereniging over. Ons 60-jarig bestaan in 2011 moest op een bijzondere wijze gevierd worden. Dat stond als een paal

boven water. En palen kwamen er. Zij markeren nog steeds de oude gemeentegrenzen van Oirschot. Er kwam ook een canon met de belangrijkste historische feiten over onze prachtige Gemeente, die vervolgens werd aangesloten op de Canon van Brabant en die van Nederland. Ook werden we een van de deelnemers aan de Film- en fotobank Noord-Brabant. Deze werd een paar jaar geleden gemigreerd naar de Brabant Cloud van Erfgoed Brabant. Momenteel wordt er hard gewerkt om onze collectie te digitaliseren en te documenteren om deze voor een groot publiek toegankelijk te maken. Vanaf 2012 hebben we met alle ons ter beschikking staande handen een nieuwe heemkamer in kunnen richten. Erfgoedcentrum “de Ravenpoort” moet een ontmoetingscentrum worden voor kennisoverdracht van ons immateriële erfgoed. Samen met “den Beerschen Aard” trekken we in de Stichting “de vijf wachters” op om het verspreiden van dit erfgoed mogelijk te maken.

In januari van dit jaar nam Anton Neggers de voorzittershamer over van Arthur. Dit leek mij een goed moment om na 15 jaar te overwegen mijn functie als penningmeester neer te leggen. Niet dat er geen werk meer is, maar het is mooi geweest, van alles meegemaakt en de rek is eruit. Nog één keer worstenbrood bestellen, een financieel verslag toelichten en allen hartelijk danken voor het in mij gestelde vertrouwen.

Henk van Hout

Lezing Heemkundekring a.s. Donderdag 14 december 2017 “Van de ware christelijke gereformeerde religie” Anton Neggers

Op donderdag 14 december a.s. is Anton Neggers te gast bij de heemkundekring “De Heerlijkheid Oirschot” en hij geeft dan de lezing “Van de ware christelijke gereformeerde religie”.

Anton Neggers is jurist en werkzaam in het HBO. Geschiedenis is van jongs af aan zijn grote passie. Zijn artikelen verschenen onder andere in Gens Nostra, de Brabantse Leeuw, Campinia, het Genealogisch Tijdschrift voor Oost-Brabant en InBrabant. In 2007 verscheen zijn boek Schelmen en Hontsvotten Werck, over de moord op de drossaard van Oirschot in 1735. Hij is voorzitter van de afdeling Kempen- en Peelland van de Nederlandse Genealogische Vereniging, én voorzitter van Heemkundekring “De Heerlijkheid Oirschot”.

De vrede van Munster in 1648 formaliseerde de scheiding tussen de noordelijke en zuidelijke provinciën van de Nederlanden. Het noorden ging verder als de Republiek der Verenigde Nederlanden, de zuidelijke gewesten bleven de Spaanse (later: Oostenrijkse) Nederlanden. De grens liep dwars door de oude hertogdommen Brabant en Limburg.

De Nederduits Gereformeerde Kerk was in de Republiek Staatsgodsdienst. Al vóór 1648 verordonneerden de Staten-Generaal de reformatie van de katholieke gewesten in het zuiden, waaronder de Meierij van 's-Hertogenbosch. Katholieke kerken werden onteigend, predikanten benoemd, katholieke bestuurders vervangen door protestanten. Maar ondanks alle pogingen bleef de bevolking van de Meierij trouw aan de *enige heilige, katholieke en apostolische kerk*. Bewoners van grensplaatsen konden gemakkelijk uitwijken naar het katholieke zuiden, maar in andere plaatsen moesten katholieken veel weerstand overwinnen om het ware geloof trouw te blijven.

In de lezing worden de drie pijlers van de reformatie besproken: de religieuze reformatie, de politieke reformatie en de reformatie van het onderwijs. De lezing gaat over kleine protestantse minderheden in katholieke bolwerken, over *Paapse stoutigheden* en *Roomse superstitie*. Over protestantse fortuinzoekers en onbekwame schoolmeesters die de regio terroriseerden. En over de vraag: wat heeft de reformatie de bewoners van de meierij gekost, en opgeleverd.

Anton Neggens gaat in deze lezing o.a. met name in op de reformatie in Oirschot en dan gaat het dus ook over protestantse dominees en protestantse families in Oirschot. Zoals over de eerste dominee die uit Oirschot is gevlucht. En over Marie van de Deliën, de vrouw van predikant Immens, die stichtelijke gedichten schreef. En natuurlijk nog over veel meer zoals u allemaal donderdag 14 december a.s. tijdens de lezing in het Vrijthof in geuren en kleuren te horen krijgt.

De lezing begint om 20.00 uur en is gratis toegankelijk voor leden van de heemkundekring. Ook niet-leden zijn van harte welkom; voor hen geldt een entreebedrag van € 4,-.

Zouaven te Oirschot

Toen in 1860 de Pauselijke Staat werd bedreigd door Victor Emanuel II, koning van Italië, en diens bondgenoot Giuseppe Garibaldi, riep Paus Pius IX de katholieken in de hele wereld op om jonge, ongehuwde mannen te zenden om hem bij te staan om de Pauselijke soevereiniteit te beschermen. Zo ontstond een leger van ongeveer 11.000 "Zouaven van de Paus", dat van 1860 tot 1870 de Pauselijke Staat heeft verdedigd. Zo ook trokken vanuit Oirschot een aantal jonge mannen (via de verzamelplek Oudenbosch) naar Rome om te gaan vechten voor de Paus.

Tijdens de georganiseerde rondwandeling op de begraafplaats aan het Kapelpad eind mei van dit jaar bleken er drie graven van pauselijke Zouaven aanwezig te zijn. Het zijn:

- Petrus van Oudenhoven, * Oirschot 29-2-1840, † Oirschot 16-4-1921
- Wilhelmus Jacobus Mercx, * Oirschot 6-9-1848, † Oirschot 21-10-1936
- Josephus Ludovicus Nuyens, * Oirschot 28-5-1845, † Oirschot 23-11-1929

Een vierde grafmonument van een Zouaaf bevindt zich rechts naast de ingang van de kerk op het grasveld tegen de kerkmuur aan:

- Petrus Donkers, * Megen 21 aug 1849, † Oirschot 12 jan 1924

Dit was aanleiding om eens nader naar die Zouaven te kijken in het Zouavenmuseum in Oudenbosch.

Tot onze verrassing ontdekten we daar in het archief van het museum, dat nog twaalf jonge mannen uit Oirschot hebben deelgenomen aan die expeditie. Hun namen zijn:

- Mercx, P.F. (Petrus Franciscus), *Oirschot 24 april 1845, † Oirschot 17 april 1934
- Baks, C. (Cornelius), * Best 19 juni 1837
- Berk, M. van den (Martin),* Oirschot 15 september 1844
- Boom, J.C. van den (Jan Charles),* Oirschot 3 mei 1844
- Boom, W. van den (Willem), *Oirschot 27 januari 1852
- Winkel, Louis Marie te, *Oirschot 6 mei 1844
- Winkel, Henricus Johannes te, * Oirschot 28 feb 1842, † Rome 26 november 1868
- Toemen, Wilhelmus, * Oirschot 14 april 1847, † Oisterwijk 6 november 1921

- Teurlincx, Antoon Jan Laurens, * Oirschot 21 juni 1847, † Oirschot 2 augustus 1874
- Spaapen, Petrus Johannes, * Oirschot 31 mei 1838, † Oirschot 26 oktober 1873
- Kollemburg, Piet van, * Oirschot 8 juli 1844, † Oirschot 27 juni 1888
- Jong, Franciscus de, * Oirschot 24 sep 1835, † Tilburg 1888

Ze zijn, op één na, allemaal teruggekeerd naar Oirschot. Sommigen hebben de tocht niet lang overleefd. Zijn zij gewond teruggekomen? Alleen Henricus te Winkel is op 26 november 1868 overleden in het militair hospitaal in Rome.

Dat hun graven er niet meer zijn komt grotendeels doordat onze begraafplaats pas in 1879 in gebruik is genomen en dus ten tijde van hun overlijden nog niet bestond.

Toon van Uden, Frans van Haaren, Paul Stoffels

Vorbereidingen Vladeraccus Symposium in volle gang

Zoals u allemaal al weet organiseert Heemkundekring “De Heerlijkheid Oirschot” op zaterdag 6 jan 2018 een symposium ter ere van de 400ste sterfdag van Petrus Vladeraccus.

De projectgroep bestaande uit Marie-Louise van Bemmelen, Henk van Hout en Maria van Deutekom is druk doende met alle voorbereidingen. Volgende week treft u over dit unieke cultureel erfgoed evenement berichten aan in de regionale pers en links en rechts zijn flyers en posters uitgezet.

Inhoudelijk bereiden in deze maand natuurlijk ook de inleiders Prof. Arnoud-Jan Bijsterveld, Dr. Jan Bloemendal en Dr. Michiel Verweij zich op de lezingen voor en de laatste schrijft ook nog een speciaal artikel over Vladeraccus voor InBrabant. Eerder hebt u in het programma al kunnen zien dat er in het programma op 6 januari a.s. ook plaats is voor muziek en toneel. Inmiddels is duidelijk dat we niet één maar liefst drie Scherzi musici kunnen verwachten. De sopranen Johanna Földesi en Esther Kronenburg en Karel Barten op de luit hebben o.a. repertoire van Baptist Verrijt uit de 17e eeuw gevonden en zijn al volop aan het repeteren.

Scherzi musici

Ook de toneelgroep is druk teksten aan het instuderen en heemkundelid Alda van de Ven, die moeder Anna speelt, is samen met de andere acteurs al kostuums aan het passen. Dat wordt genieten 6 januari!

We kregen al vragen van heemkundefleden die ook graag willen reserveren voor het dinerarrangement, dat kan via de site van Het Hof van Solms: www.hofvansolms.nl onder de button Agenda.

Op de site van de heemkundekring: www.deheerlijkheidoirschot.nl vindt u informatie over het volledige programma van het symposium op 6 januari 2018 en u kunt zich daar ook aanmelden.

Het Vladeraccus Symposium wordt een bijzonder cultureel erfgoed evenement in Oirschot dat u als heemkundelid niet mag missen.

Enquête studiereizen

Elk jaar organiseren wij minimaal twee studiereizen: één gaat naar een bestemming in onze regio en voor de andere pakken we de bus om een bezienswaardigheid in binnen- of buitenland te gaan bekijken.

Ons reisteam doet zijn uiterste best om deze studiereizen voor u zo interessant mogelijk te maken. Voorafgaande aan deze reizen bezoeken zij de bestemming, maken ter plekke afspraken, vergaren informatie en stellen een programma samen, zodat het u bij deelname aan niets zal ontbreken. Uw complimenten getuigen hiervan.

Toch neemt deelname de laatste jaren af. Waar ligt dat aan? Zijn de bestemmingen niet interessant genoeg, hebben we tijdens de reis een te druk programma, zijn de kosten te hoog of kunt of wilt u wegens andere redenen niet meer deelnemen?

Graag willen we daar met een enquête inzicht in krijgen, zodat we onze reizen nog meer afgestemd op uw wensen kunnen organiseren.

In de bijlage bij deze nieuwsbrief vindt u het enquêteformulier. Wij verzoeken u deze enquête vóór 18 januari 2018 op het Erfgoedcentrum, Dekanijsstraat 10, in de bus te doen of anders tijdens de algemene vergadering op die dag in te leveren.

Wij danken u bij voorbaat hartelijk voor uw bijdrage.

Najaarscursus Oirschotlogie 2017 afgerond

Op zaterdag 9 december is de tweede cursus Oirschotlogie afgerond. Negentien cursisten hebben hun Certificaat voor deelname ontvangen uit handen van burgemeester Judith Keijzers.

In zeven zaterdagochtenden is ingegaan op de volgende onderwerpen:

- Historie en bestuur
- Landschappelijke ontwikkeling en natuur (met huifkartocht)
- Ontwikkeling van de Beerzen
- Dorpsontwikkeling en architectuur
- Industrieel erfgoed
- Religieus erfgoed
- Dialect en Oirschotse Volksverhalen

Deze tweede cursus was op basis van de evaluaties uit de eerste cursus op een paar punten aangepast. Ook hebben docenten zelf hun lessen en presentaties verbeterd.

Deze cursus werd georganiseerd door een projectgroep bestaande uit afgevaardigden van IVN, VVV, HKK Den Beerschen Aard, Stichting Behoud Erfgoed Oirschot en HKK De Heerlijkheid Oirschot.

Vanuit ons bestuur zaten in deze projectgroep Marie-Louise van Bemmelen en Ria van Kollenburg-van de Looij. Ze hebben hier wederom allebei veel energie en tijd in gestoken. Maar het resultaat is er dan ook naar. En het is prettig om te zien dat de cursisten met zoveel interesse en enthousiasme op zaterdagochtend de lessen volgden.

We hopen dat uit deze enthousiaste groep ook weer een paar nieuwe leden voor de Heemkundekring kunnen worden ingeschreven.

In maart 2018 start de derde cursus Oirschotlogie. Hierin is plaats voor maximaal 22 cursisten. Voor meer informatie verwijzen wij u graag naar : www.Oirschotlogie.nl Voor informatie: info@oirschotlogie.nl

Uitgaven en mededelingen

- 1) Onze heemkundekring heeft een facebookaccount. U kunt ons vinden op :

- 2) Wat is er leuker dan informatief bewegend beeld op je internetscherm? Even ontspannen en lekker achterover kijken en luisteren. Op de website van de heemkundekring staan nog video's voor u klaar: <http://www.deheerlijkheidoirschot.nl/>
- 3) Op 14 december 2017 komt het Woordenboek van de Brabantse Dialecten compleet digitaal beschikbaar: het eWBD. Dat is reden voor Erfoed Brabant om een feestelijk symposium over Brabantse woordenboeken te organiseren in de Willem Twee Concertzaal, Prins Bernhardstraat 4-6, 5211 HE 's-Hertogenbosch. U kunt zich nog aanmelden via info@erfgoedbrabant.nl onder vermelding van woordenboeken.
- 4) Het Katholiek Documentatie Centrum zoekt vrijwilligers voor het project Volkspetitionnement voor het ontcijferen van handtekeningen.

Het project Volkspetitionnement is te vinden op www.velehanden.nl, een online platform waarmee het grote publiek kan helpen om deze archieven beter toegankelijk te maken. Aanmelden voor het project is eenvoudig via www.vp1878.nl. Meer informatie kunt u vinden op onze website: www.ru.nl/kdc of neem contact op via info@kdc.ru.nl / 024-3612457

- 5) Martien Mattheeuwse vraagt een gunst voor het klimgeitenteam, dat vanuit de geitensector de Alp `d Hu Zes gaat lopen en fietsen op 5 en 6 juni 2018. Met dat team gaat hij als ambassadeur 21 bochten op lopen, zie informatie op: <https://deelnemers.opgevenisgeenoptie.nl/bigchallenge18geitenh ouderij> U kunt hem steunen in de klim tegen kanker op: <https://deelnemers.opgevenisgeenoptie.nl/martienmattheeuwse>

- 6) 11 december 2017 vindt in de St. Petrus basiliek de uitreiking van de Brabantse Kempentrofee plaats die dit jaar verzorgd wordt door Centrummanagement Oirschot en gemeente Oirschot. Geheel in Oirschotse stijl heten ze u van harte welkom. De uitreiking begint om 20.00 uur.

Erfgoedcentrum De Ravenpoort

Openingstijden: op maandag- en donderdagavond van 18.30 uur - 21.00 uur.

Er is nog steeds grote behoefte aan gastheren en gastvrouwen, die tijdens de opening de bezoekende leden willen ontvangen. Mocht u geïnteresseerd zijn in dit leuke werk, graag contact opnemen met Marina Pasmans. Ook mensen die graag een poetskarwei op zich willen nemen worden verzocht dit aan Marina door te geven. Dat kan via marinapasmans@hotmail.com (of 0499-574757).

Activiteitenkalender 2017(start 2018)

(Let op: Tussentijdse wijzigingen zijn mogelijk)

Do 14-12-2017	Lezing "Van de ware christelijke gereformeerde religie" door Anton Neggens
---------------	--

Za 06-01-2018	Symposium 400 ^{ste} sterfdag Petrus Vladeraccus
---------------	--

Do 18-01-2018	Jaarvergadering
---------------	-----------------